

ریزپردازنده

دانشکده کامپیوتر دانشگاه یزد

نیم سال دوم تحصیلی ۹۶-۹۷

ارائه دهنده : پریسا استواری

مجموعه دستورات 8051

انواع دستورات

- دستورات محاسباتی (Arithmetic)
- دستورات منطقی (Logic)
- دستورات انتقال اطلاعات (Data Transfer)
- دستورات بر روی بیت یا متغیرهای بولین (Boolean Variables)
- دستورات کنترل یا انشعاب برنامه (Program Branching)

دستور MOV

MOV A, direct	MOV A, 55H
MOV A, @Ri	MOV A, @R0
MOV A, Rn	MOV A, R7
MOV A, #data	MOV A, #35H
MOV direct, A	MOV 50H, A
MOV @Ri, A	MOV @R1, A
MOV Rn, A	MOV R4, A
MOV Rn, direct	MOV R2, 07H
MOV Rn, #data	MOV R0, #57H
MOV @Ri, direct	MOV @R0, P2
MOV @Ri, #data	MOV @R1, #0
MOV direct, Rn	MOV 30H, R5
MOV direct, @Ri	MOV 45H, @R0
MOV direct, #data	MOV P1, #FFH
MOV direct, direct	MOV P2, P1

• MOV dest, source

• برای حافظه داده داخلی (RAM)

• نکته :

• ثبات‌های کاربرد خاص (SFR)، با آدرس مستقیم یا نام سمبولیک آنها قابل دسترسی‌اند.

تعداد سیکل ماشین	تعداد بایت	ترجمه دستور	دستور
1	2	11100101 aaaaaaaaa	MOV A, direct
1	1	1110011i	MOV A, @Ri
1	1	11101rrr	MOV A, Rn
1	2	01110100 dddddddd	MOV A, #data
1	2	11110101 aaaaaaaaa	MOV direct, A
1	1	1111011i	MOV @Ri, A
1	1	11111rrr	MOV Rn, A
2	2	10101rrr aaaaaaaaa	MOV Rn, direct
1	2	01111rrr dddddddd	MOV Rn, #data
2	2	1010011i aaaaaaaaa	MOV @Ri, direct
1	2	0111011i dddddddd	MOV @Ri, #data
2	2	10001rrr aaaaaaaaa	MOV direct, Rn
2	2	1000011i aaaaaaaaa	MOV direct, @Ri
2	3	01110101 aaaaaaaaa dddddddd	MOV direct, #data
3	3	10000101 aaaaaaaaa aaaaaaaaa	MOV direct, direct

دستور ۱۶ بیتی MOV

MOV DPTR, #data16

- برای مقدار اولیه دادن به اشاره گر داده.
- ثبات اشاره گر داده برای دسترسی به حافظه داده خارجی (RAM) یا جداول حافظه (ROM) استفاده می شود.

- دستور ۳ بایتی است و در ۲ سیکل ماشین اجرا می شود.
- ترجمه دستور :

10010000 dddddddd dddddddd •

مثال :

MOV DPTR, #150AH •

دستور MOVX

• Move External

• میکروکنترلر 8051 دارای 128 بیت حافظه داده (RAM) است.

• می توان حافظه ی خارجی داده تا حداکثر 64K بیت به 8051 متصل کرد.

• این حافظه تنها با دستور MOVX قابل دسترسی است.

• حتما یکی از عملوندها A است.

• MOVX dest_byte, source_byte

• دستور MOVX یک بیت داده را بین حافظه خارجی داده و A انتقال می دهد.

دستور MOVX

• از این دستور به دو صورت استفاده می‌شود.

- با استفاده از آدرس غیرمستقیم ۸ بیتی
- از R0 و R1 برای مشخص کردن آدرس ۸ بیتی استفاده می‌شود.
- برای آدرس‌های یک حافظه RAM کوچک (نهایتاً 256 بایت) از طریق پورت P0

- با استفاده از آدرس غیرمستقیم ۱۶ بیتی
- از DPTR برای مشخص کردن آدرس ۱۶ بیتی استفاده می‌شود.
- برای اتصال به حافظه‌های بزرگ خارجی نهایتاً تا 64K بایت.
- ۸ بیت پرازش‌تر آدرس توسط ثبات DPH در پورت P2 قرار می‌گیرد و ۸ بیت کم‌ارزش‌تر آدرس توسط ثبات DPL در پورت P0 قرار می‌گیرد.
- البته در پورت P0 آدرس و داده با یکدیگر مالتی پلکس می‌شوند. یعنی ابتدا آدرس و سپس داده از طریق همان پورت منتقل می‌شود.

دستور MOVX

MOVX A, @Ri	MOVX A, @R1	اگر مقدار R1 برابر با 60H باشد، مقدار خانه 60H حافظه RAM خارجی به A منتقل می‌شود.
MOVX @Ri, A	MOVX @R0, A	اگر مقدار R0 برابر با FFH باشد، محتوای A در آخرین خانه حافظه RAM خارجی ذخیره می‌شود.
MOVX A, @DPTR		اگر مقدار DPTR برابر با 1200H باشد، مقدار خانه 1200H حافظه RAM خارجی در A قرار می‌گیرد.
MOVX @DPTR, A		اگر مقدار DPTR برابر با FFFFH باشد، محتوای A در آخرین خانه حافظه RAM خارجی قرار می‌گیرد.

دستور MOVX

دستور	ترجمه دستور	تعداد بایت	تعداد سیکل ماشین
MOVX A, @Ri	1110001i	1	2
MOVX @Ri, A	1111001i	1	2
MOVX A, @DPTR	11100000	1	2
MOVX @DPTR, A	11110000	1	2

دستور MOV C

• Move Code

- برای خواندن از حافظه کد است.
- دقت شود در حافظه کد (ROM) تنها می توان اطلاعات را خواند و نمی توان نوشت.

• این دستور برای جستجو در جداول استفاده می شود.

• از این دستور به دو صورت استفاده می شود.

• دستور MOV C با اشاره گر داده (DPTR)

MOV C A, @A+DPTR

• دستور MOV C با کنتور برنامه (PC)

MOV C A, @A+PC

دستور MOV C

MOV C A, @A+DPTR

- مثال : برنامه‌ای بنویسید که یک رشته string که داخل حافظه ROM در آدرس 100H قرار دارد را به پورت P1 بفرستد.

```

MOV DPTR, #100H
LOOP1 : CLR A
        MOV C A, @A+DPTR
        MOV P1, A
        JZ EXIT ← Jump If Zero
        INC DPTR
        SJMP LOOP1
EXIT :   .....
        ORG 100H
        DB "TEHRAN" 0 ← Define Byte

```

دستور MOV C

MOV C A, @A+PC

- در این دستور PC به عنوان ثبات پایه استفاده می‌شود و A به عنوان آفست.
- آدرس ابتدای جدول با PC مشخص می‌شود و A شماره عنصر جدول است.
- برای دسترسی به عناصر جدول معمولاً از subroutine استفاده می‌شود. و سابروتین با دستور CALL فراخوانی می‌شود.

```
MOV A, #ENTRY_NUMBER
CALL LOOK_UP
```

.....

```
LOOK_UP : INC A
```

```
MOV C A, @A+PC
```

یک بایت دستور

```
RET
```

```
TABLE : DB data0, data1, data2,....
```

اگر بین دستور MOV C و ابتدای جدول، چندین بایت فاصله باشد، باید قبل از دستور MOV C تعداد بایت‌ها به A اضافه گردد.

هنگامی که این دستور اجرا می‌شود، PC آدرس دستور RET را دارد و چون به A یک واحد افزوده شده می‌توان به خانه‌های جدول دسترسی پیدا کرد.

دستور MOV C

دستور	ترجمه دستور	تعداد بایت	تعداد سیکل ماشین
MOV C A, @A+DPTR	10010011	1	2
MOV C A, @A+PC	10000011	1	2

مثال

• برنامه‌ای بنویسید که مقدار x را از پورت P1 بگیرد و مقدار x^2 را در پورت P2 بنویسد.

- الف) با استفاده از سابروتین و جدول.
- ب) با استفاده از سابروتین بدون جدول.

الف

```
MOV A, #0FFH
MOV P1, A
BACK : MOV A, P1
CALL SQUARE
MOV P2, A
SJMP BACK
ORG 300H
SQUARE : INC A
MOVC A, @A+PC
RET
TABLE : DB 0,1,4,9,16,25,36,49,64,81
```

ب

```
MOV A, #0FFH
MOV P1, A
BACK : MOV A, P1
CALL SQUARE
MOV P2, A
SJMP BACK
ORG 300H
SQUARE : PUSH 0F0H
MOV 0F0H, A
MUL AB
POP 0F0H
RET
```

بهتر است موقع استفاده از سابروتین، در ابتدای سابروتین مقدار ثبات‌ها را در پشته ذخیره و در انتهای سابروتین محتوای آنها بازیابی شود تا محتوای ثبات‌ها در حین اجرای سابروتین تغییر نکند.

دستور XCH

XCH A, source

• Exchange

• این دستور محتوای A را با محتوای source جابجا می کند.

تعداد سیکل ماشین	تعداد بایت	ترجمه دستور	مثال	دستور
1	1	11001rrr	XCH A, R4	XCH A, Rn
1	2	11000101 aaaaaaaaa	XCH A, 40H	XCH A, direct
1	1	1100011i	XCH A, @R1	XCH A, @Ri

دستور XCHD

XCHD A, @Ri

Exchange •

- این دستور ۴ بیت کم ارزش تر خانه حافظه‌ای که Ri به آن اشاره می‌کند را با ۴ بیت کم ارزش تر A جابجا می‌کند.

تعداد سیکل ماشین	تعداد بایت	ترجمه دستور	مثال	دستور
1	1	1101011i	XCH A, @R0	XCHD A, @Ri

- مثال : محتوای ثبات‌های A و B بعد از اجرای این دستورات چیست؟

MOV 0F0H, #12H

MOV R0, #0F0H

MOV A, #34H

XCH A, 0F0H

XCHD A, @R0

A = 14H

B = 32H

دستور PUSH و POP

PUSH direct •

- در این دستور ابتدا اشاره گر پشته (SP) یک واحد افزایش می یابد. سپس محتوای خانه ی حافظه ای که آدرس آن در direct است، در خانه حافظه ای که آدرس آن را SP مشخص کرده است ریخته می شود.
- این دستور بر بیت های پرچم اثری ندارد.

POP direct •

- در این دستور ابتدا محتوای خانه ای که آدرس آن را SP مشخص کرده است خوانده شده و در خانه ی حافظه ای که آدرس آن در direct است ریخته می شود. سپس از اشاره گر پشته یک واحد کم می شود.
- این دستور بر بیت های پرچم اثری ندارد.

تعداد سیکل ماشین	تعداد بایت	ترجمه دستور	دستور
2	2	11000000 aaaaaaaaa	PUSH direct
2	2	11010000 aaaaaaaaa	POP direct

مرجع سریع دستورات انتقال اطلاعات

MOV	A, source
MOV	A, #data
MOV	dest, A
MOV	dest, source
MOV	dest, #data
MOV	DPTR, #data16
MOVC	A, @A+DPTR
MOVC	A, @A+PC

MOVX	A, @Ri
MOVX	A, @DPTR
MOVX	@Ri, A
MOVX	@DPTR, A
PUSH	direct
POP	direct
XCH	A, source
XCHD	A, @Ri

راهنما

Rn	آدرس دهی ثبات R0 تا R7
direct	آدرس ۸ بیتی حافظه داده (RAM) داخلی (00H-FFH)
@Ri	آدرس دهی غیر مستقیم با استفاده از ثبات‌های R0 یا R1
source	بایت منبع که هر یک از ثبات‌های Rn، آدرس مستقیم (direct)، یا آدرس غیرمستقیم @Ri می‌تواند باشد.
dest	بایت مقصد که هر یک از ثبات‌های Rn، آدرس مستقیم (direct)، یا آدرس غیرمستقیم @Ri می‌تواند باشد.
#data	عدد ۸ بیتی در دستور
#data16	عدد ۱۶ بیتی در دستور
bit	آدرس ۸ بیتی یک بیت اطلاعات
rel	آدرس نسبی یا آفست ۸ بیتی علامت‌دار
addr11	آدرس ۱۱ بیتی برای صفحه 2k بایتی حافظه
addr16	